

Comisia juridică, numiri și imunități

Raport

asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative

(nr.233 din 11.06.2020)

Lectura I

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea modificării Codului penal și a Legii nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare astfel încât să se instituie răspunderea penală pentru săvârșirea unor infracțiuni care încalcă drepturile cetățenilor și propagarea ideologiei totalitariste cum ar fi fascismul, rasismul sau xenofobia, precum și încredințarea acțiunilor care neagă existența Holocaustului.

Autorii proiectului menționează că scopul proiectului este de a informa societatea în vederea eliminării oricărei forme de discriminare, de a investiga și sancționa actele de discriminare care în consecință va crea un climat de încredere, respect și solidaritate în societate, lucru definitoriu pentru o societate democratică.

Reieșind din art.3 din Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 2013, Curtea a statuat că *„libertatea exprimării nu este un drept absolut, fiind susceptibil de*

restrângeri generale ce sunt admise pentru majoritatea drepturilor prin prisma restrângerilor comune reglementate de art.54 din Constituție. Astfel, restricțiile ce pot fi impuse de stat urmează a fi prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să nu aducă atingere existenței libertății exprimării. De asemenea, aceste ingerințe pot fi aplicate de stat numai dacă sunt necesare într-o societate democratică și dacă sunt proporționale cu situația care le-a determinat. Prin Hotărârea în cauză, Curtea a statuat că norma constituțională permite autorităților publice să interzică și să pedepsească prin lege acțiunile de contestare și defăimare a statului și poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și la alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.

Comisia juridică, numiri și imunități atrage atenția că anterior legiuitorul prin Legea nr.192/2012 a interzis utilizarea de către persoanele fizice/juridice și inclusiv de către partidele politice a simbolurilor regimului comunist (secera și ciocanul și orice suport cu aceste simboluri), precum și promovarea ideologiilor totalitare. Ulterior prin Hotărârea Curții Constituționale nr.12/2013 prevederile în cauză au fost declarate neconstituționale.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.12/2013, Curtea a indicat că referința la „promovarea ideologiilor totalitare” reprezintă dificultăți de claritate, pentru că normele nu concretizează care ideologii sunt considerate „totalitare”. Având în vedere că în text este utilizat pluralul cuvântului („ideologiilor”), se sugerează că ideologia comunistă nu este singura ideologie totalitară cuprinsă de această formulare. Care alte ideologii, dacă există vreuna, cad sub incidența prevederilor legii, nu este clar”. La fel, Curtea a stipulat că atât legea contestată, cât și alte acte normative în vigoare nu specifică ce idei, concepte și principii sunt incluse în ideologiile totalitare care nu ar trebui promovate. Ideologiile tind să fie complexe și extensive, cuprinzând o serie de idei interpusă. Ideologiile ar putea să se suprapună, împărțindu-se anumite idei și

principii ce sunt susceptibile interpretării de către politicieni, cercetători și filosofi, fapt ce ar fi excesiv de rigid a cere de la cetățeanul simplu, fapt ce poate provoca litigii judiciare cu tentă filozofică și doctrinară. Astfel, Curtea a constatat că termenul de “ideologii totalitare” nu este suficient de explicit în normele legale contestate.

Totodată, în cauzele CEDO *Vajnai c. Ungaria* și *Fratanolo c. Ungaria*, unde persoana a fost trasă la răspundere pentru faptul că a purtat o „simbolică totalitaristă” și anume, o stea roșie cu cinci vârfuri, care potrivit solicitantului reprezenta simbolul mișcării muncitorilor internaționali, Curtea a menționat următoarele. Prevederile articolului 10 § 2 din Convenție, se aplică nu numai „informațiilor” sau „ideilor” care sunt primite favorabil sau considerate ca fiind inofensive, dar și celor care jignesc, șochează sau deranjează; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și viziunii largi, fără de care nu există o „societate democratică”. Astfel, purtarea unei stelute roșii în public trebuie tratat ca exprimarea de către persoană a viziunii sale politice, iar afișarea simbolisticii vestimentare cade sub incidența art.10 din Convenție. În acest caz, CtEDO a dat dreptate solicitantului, menționând că interdicția privind utilizarea simbolurilor comuniste trebuie să ia în considerare pluralitatea semnificațiilor atribuite majorității simbolurilor. Curtea a remarcat că în cazul Vajnai a fost pusă la îndoială legalitatea interdicției de a utiliza simbolurile comuniste, declarând secțiunea 269B a Codului penal “inacceptabil de largă”.

Reieșind din cele menționate mai sus, autorii proiectului au redactat proiectul în sensul excluderii sintagmei „regimuri totalitare”, sintagmă care potrivit Curții Constituționale nu corespund criteriilor de calitate a legii sub aspectul clarității, accesibilității și previzibilității.

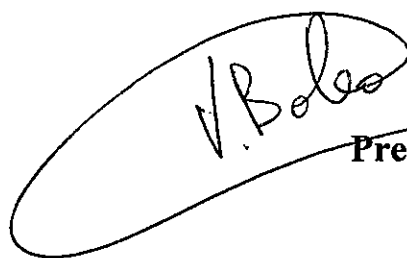
Sub aspect redacțional, Comisia juridică, numiri și imunități atrage atenția că modificările din prezentul proiect de lege propuse la art.135 și art.136 Cod penal reprezintă definiții referitoare la holocaust precum și a organizației și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob. În acest sens, atragem atenția

aşupra faptului că definiţiile sau înţelesul unor termeni sau expresii sunt redată în Capitolul XIII din partea generală a Codului penal. Astfel, pentru a nu afecta structura logică a Codului penal precum şi pentru a nu exclude încriminarea faptelor de Genocid şi Ecocid prevăzute la art.135 şi art.136 din Codul penal, se propune ca modificările propuse de autorii proiectului privind definirea organizaţiei şi simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob şi a holocaustului să se regăsească în art.134¹⁴ şi art.134¹⁵ Cod penal.

Comisia juridică, numiri şi imunităţi mai atrage atenţia că prezentul proiect de lege urmează a fi ajustat în corespundere cu rigorile de tehnică legislativă prevăzute de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, cuvintele „şi completarea” din titlul proiectului de lege şi partea dispozitivă a Art.I se vor exclude, or potrivit art.62 alin.(1) din Legea nr.100/2017, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispoziţiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părţi din text. La fel, potrivit art.42 alin.(4) din Legea nr.100/2017, dacă noul act normativ modifică sau abrogă mai mult de două acte normative ori părţi ale acestora, denumirea acestuia trebuie să conţină o formulă generală referitoare la modificarea sau abrogarea unor acte normative. În acest context, cuvântul „legislative” din titlul prezentului proiect de lege urmează a fi substituit cu cuvântul „normative”.

Pentru lectura a doua vor fi examinate amendamentele deputaţilor, propunerile comisiilor permanente şi obiecţiile de ordin tehnico-legislativ a Direcţiei generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia juridică, numiri şi imunităţi, cu votul unanim al membrilor prezenţi (5 voturi pentru), propune proiectul de lege nr.233 din 11.06.2020 spre examinare şi adoptare în prima lectură în cadrul şedinţei plenare a Parlamentului.

Vasile BOLEA
Preşedintele Comisiei